

Κείμενο

[Η προέλευση της τέχνης]

Οι τέχνες που εξαρτώνται από το σχέδιο άρχισαν, όπως όλες οι εφευρέσεις, με τα αναγκαία. Στη συνέχεια επιζητήθηκε η ομορφιά και τελικά ακολούθησε το περιττό. Αυτά είναι τα τρία κυριότερα στάδια της τέχνης. Οι παλιότερες αναφορές μας διδάσκουν ότι τα πρώτα **εικαστικά έργα** έδειχναν τι είναι ο άνθρωπος και όχι πώς φαίνεται στα μάτια μας, δηλαδή το περίγραμμά του και όχι τη μορφή του. Από την απλοϊκότητα της μορφής πέρασαν στην εξέταση των σχέσεων, η οποία δίδαξε την ορθότητα. Με τη σειρά της αυτή προσέφερε την ασφάλεια, για να αποτολμηθεί το μεγάλο. Έτσι, η τέχνη απέκτησε **μεγαλείο** και τελικά με τους Έλληνες έφτασε σταδιακά στην ανώτατη ομορφιά. Αφού εναρμονίστηκαν όλα τα μέρη της και επιζητήθηκε ο εξωραϊσμός της, οι καλλιτέχνες προχώρησαν στο περιττό, οπότε χάθηκε η μεγαλοσύνη της τέχνης και τέλος ακολούθησε η πλήρης παρακμή της.

Η τέχνη άρχισε με την πιο απλοϊκή μορφή και ίσως με ένα είδος γλυπτικής, καθώς και ένα παιδί μπορεί να δώσει μια ορισμένη μορφή σε μια μαλακή μάζα. Δεν μπορεί, όμως, να σχεδιάσει οτιδήποτε πάνω σε μια επιφάνεια, επειδή στην πρώτη περίπτωση αρκεί η απλή ιδέα ενός πράγματος, ενώ το σχέδιο απαιτεί πολλές άλλες γνώσεις. Αργότερα η ζωγραφική έγινε η διακοσμήτρια της γλυπτικής.

Η προέλευση της τέχνης φαίνεται πως είναι ίδια σε όλους τους λαούς που την άσκησαν και δεν έχουμε επαρκείς λόγους, για να δηλώσουμε μια ιδιαίτερη πατρίδα της, καθώς το πρώτο σπέρμα για το αναγκαίο το βρήκε κάθε λαός στον εαυτό του. Αλλά η επινόηση της τέχνης διαφέρει ανάλογα με την ηλικία των λαών και την πρόωπη ή όψιμη εισαγωγή της λατρείας των θεών. Έτσι, οι Χαλδαίοι ή οι Αιγύπτιοι πρέπει να **αισθητοποίησαν** νωρίτερα από τους Έλληνες στο πλαίσιο της λατρείας τις ανώτερες δυνάμεις που φαντάστηκαν. Εδώ συμβαίνει ό,τι παρατηρείται και στις άλλες τέχνες και εφευρέσεις, όπως είναι ο χρωματισμός με πορφύρα, που στις χώρες της Ανατολής έγιναν γνωστές και ασκήθηκαν νωρίτερα.

Εκείνοι, όμως, που αναφέρονται στην προέλευση μιας χρήσης ή σε μια τέχνη και τη μετάδοσή της από έναν λαό στον άλλον πλανώνται γενικά, επειδή στηρίζονται σε επιμέρους στοιχεία που έχουν μια ομοιότητα μεταξύ τους και από αυτό βγάζουν ένα γενικό συμπέρασμα. Για παράδειγμα, ορισμένοι λόγω της χαρακτηριστικής κοιλιάς τόσο των Ελλήνων όσο και των Ρωμαίων παλαιστών ισχυρίζονται ότι οι δεύτεροι, εφόσον έπονται χρονικά, κατάγονται από τους πρώτους. Η τέχνη στους Έλληνες, αν και αναπτύχθηκε πολύ αργότερα από ό,τι τις χώρες της Ανατολής, άρχισε με μίαν απλοϊκότητα, καθώς, όπως φαίνεται, οι Έλληνες δε δέχτηκαν το

πρώτο σπέρμα για την **τέχνη** τους από κανέναν άλλο λαό, αλλά **φαίνεται** πως είναι οι πρώτοι εφευρέτες της.

J. Winckelmann (2010). *Ιστορία της Αρχαίας Τέχνης*. Αθήνα: Gutenberg (διασκευή).

ΘΕΜΑΤΑ

A. (Μονάδες 20)

A. Να αποδώσετε περιληπτικά το κείμενο (80 - 100 λέξεις).

(μονάδες 20)

B. (Μονάδες 15)

B1. Να εξηγήσετε τη θέση του συγγραφέα ότι η ενασχόληση των καλλιτεχνών με το περιττό οδήγησε στη σταδιακή παρακμή της τέχνης. (60 – 80 λέξεις)

(μονάδες 10)

B2. Ποιον τρόπο ανάπτυξης ακολουθεί ο συγγραφέας στην τέταρτη (Εκείνοι ...της) παράγραφο του κειμένου;

(μονάδες 5)

Γ. (Μονάδες 15)

Γ1. Να συντάξετε μία παράγραφο 50-60 λέξεων, χρησιμοποιώντας τις λέξεις/φράσεις του κειμένου με την **έντονη γραφή: εικαστικά έργα, μεγαλείο, αισθητοποίησαν, τέχνη, φαίνεται**. (Μπορείτε να διαφοροποιήσετε τους γραμματικούς τύπους ως προς την πτώση, τον αριθμό, το γένος, το πρόσωπο κ.λπ.)

(μονάδες 10)

Γ2α. «Οι τέχνες που εξαρτώνται από το σχέδιο άρχισαν ...με τα αναγκαία».

Στην παραπάνω περίοδο να εντοπίσετε την αναφορική πρόταση.

(μονάδες 2)

Γ2β. Στη συνέχεια να γράψετε αν αυτή είναι προσδιοριστική ή παραθετική/προσθετική.

(μονάδες 3)